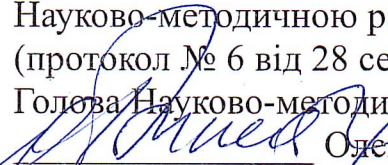

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ УКРАЇНИ**

**ТРЕНЕРСЬКИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ПРОФЕСІЙНОГО, НЕОЛІМПІЙСЬКОГО ТА
АДАПТИВНОГО СПОРТУ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
(протокол № 6 від 28 серпня 2024 р.)
Голова Науково-методичної ради
 Олександр ПИЖОВ

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА**

рівень вищої освіти: третій (освітньо-науковий)

спеціальність: 091 Біологія та біохімія

галузь знань: 09 Біологія

освітньо-наукова програма: «Фізіологія людини і тварин»

спеціальність: 227 Терапія та реабілітація

галузь знань: 22 Охорона здоров'я

освітньо-наукова програма: «Фізична терапія, ерготерапія»

код дисципліни в освітньо-науковій програмі: ОК 7

мова навчання: українська

РОЗРОБНИКИ:

Маринич Вікторія Леонідівна, кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент кафедри професійного, неолімпійського та адаптивного спорту, vmarynych@uni-sport.edu.ua

Когут Ірина Олександрівна, доктор наук з фізичного виховання і спорту, доцент, професор кафедри професійного, неолімпійського та адаптивного спорту, ikohut@uni-sport.edu.ua

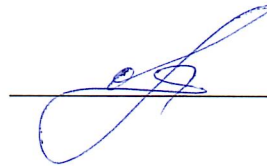
РЕКОМЕНДОВАНО:

Кафедрою професійного, неолімпійського та адаптивного спорту
(засідання кафедри, протокол № 14 від 27 серпня 2024 р.)

Завідувачка кафедри к. фіз. вих., доц. Тетяна КРОПИВНИЦЬКА

ПОГОДЖЕНО:

Начальник
навчально-методичного відділу

Ольга Д'ЯЧЕНКО

Начальник відділу забезпечення
якості вищої освіти

Сергій ПОПОВИЧ

Анотація навчальної дисципліни. Дисципліна спрямована на формування визначених освітньо-науковою програмою системи загальних та фахових компетентностей фахівців з охорони здоров'я і біології у процесі проходження аспірантами науково-педагогічної практики, здатність розв'язувати комплексні та системні проблеми професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності. Основні теми: організація освітнього процесу у закладі вищої освіти, методика підготовки і проведення занять, організація самостійної та індивідуальної роботи студентів. Основи навчальної, наукової та методичної роботи науково-педагогічного працівника, навички структурування та перетворення наукових знань у навчальний матеріал, методи та засоби інтерактивного навчання, застосування новітніх освітніх технологій. Опанування компетенціями розробки навчальних і робочих програм навчальної дисципліни, визначення структурних елементів лекційного, семінарського заняття відповідно до поставленої мети, оформлення документації щодо планування та результатів викладацької діяльності. Спроможність працювати на різних посадах, кваліфікаційні вимоги яких передбачають наявність ступеня доктора філософії. Обсяг дисципліни – 3 кредити ЄCTS. Підсумкова оцінка формується з урахуванням результатів поточного контролю та заліку.

Abstract of the discipline. The discipline is aimed at the formation of the system of general and professional competencies of medical specialists determined by the educational and scientific program in the process of postgraduate students' scientific and pedagogical practice, the ability to solve complex and systemic problems of professional and/or research and innovation activities in the field of health care. Main topics: organization of the educational process in the institution of higher education, methods of preparation and conduct of classes, organization of independent and individual work of students. Basics of educational, scientific and methodological work of a scientific and pedagogical worker, skills of structuring and transformation of scientific knowledge into educational material, methods and means of interactive learning, application of the latest educational technologies. Mastering the competencies of developing educational and work programs of the academic discipline, determining the structural elements of a lecture, seminar session in accordance with the set goal, drawing up documentation on the planning and results of teaching activities. The ability to work in various positions, the qualification requirements of which include the presence of a doctor of philosophy degree. The scope of the discipline is 3 ECTS credits. The final assessment is formed taking into account the results of the current control and assessment.

Мета навчальної дисципліни – формування визначених освітньо-науковою програмою загальних та фахових компетентностей, здатності розв’язувати комплексні та системні проблеми професійної або дослідницько-інноваційної діяльності у галузі охорони здоров’я та біології, що передбачає в процесі науково-педагогічної практики аспірантів набуття навичок та вмінь навчальної, наукової та методичної роботи, практичної викладацької діяльності, закріплення педагогічних навичок, удосконалення знань, необхідних для роботи у закладах вищої освіти, формування вмінь застосовувати їх у освітньому процесі, формування у аспірантів психолого-педагогічних та методичних умінь викладання відповідних медичних навчальних дисциплін у системі вищої освіти.

Перелік компетентностей, які формуються під час вивчення навчальної дисципліни відповідно до освітньо-наукових програм «Фізична терапія, ерготерапія» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 227 Терапія та реабілітація 22 Охорона здоров’я; «Фізіологія людини і тварин» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 091 Біологія та біохімія 09 Біологія

Шифр	Компетентності
ЗК2	Здатність до аналізу та оцінки сучасних наукових б досягнень, абстрактного мислення, генерування нових знань при вирішенні дослідницьких і практичних завдань.
ЗК5	Здатність мотивувати людей та рухатися вперед.
ФК 4	Здатність глибоко розуміти англомовні наукові тексти за напрямом досліджень, усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень та/або інноваційних розробок українською та англійською мовами, оформляти їх у вигляді наукової публікації у провідних наукових виданнях /виступу.
ФК 4	Здатність здійснювати науково-педагогічну та наукову діяльність у закладах вищої освіти та наукових установах.
ФК 8	Здатність формувати системний науковий світогляд та загальнокультурний кругозір.

Обсяг навчальної дисципліни – 3 кредити ЄКТС.

Статус навчальної дисципліни: основна.

Передумови для вивчення навчальної дисципліни: успішне опанування навчальними дисциплінами на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти: «Професійна етика»; «Науковий дискурс у сучасних іноземних мовах»; «Ділова іноземна мова»; «Методи багатовимірної статистики в аналізі результатів наукових досліджень»; «Методологія та методи наукових досліджень у біології» або «Сучасні проблеми професійної та дослідницько-інноваційної діяльності у фізичній терапії та ерготерапії».

Програма навчальної дисципліни.

Зміст навчальної дисципліни за темами

Тема 1. Ознайомлення із навчально-методичною документацією кафедри. Ознайомлення аспірантів з документами діловодства кафедри.

Тема 2. Засвоєння навичок підготовки навчально-методичної документації щодо проведення лекцій та практичних занять. Підготовка до різних видів занять, робота з науково-методичною літературою, консультація наукового керівника зі структурою лекційного, практичного, семінарського заняття та порядком оформлення навчально-методичної карти. Робота в бібліотеці з пошуку матеріалу за темою лекційного, практичного та семінарського заняття. Написання конспекту занять. Самостійне (за присутності науково-педагогічного працівника) проведення практичних або семінарських занять. Написання плану-проспекту лекції та розробка навчально-методичних карт занять навчальних дисциплін. Написання висновків з проведених аудиторних занять (лекційного, практичного та семінарського). Розробка плану-проспекту 1-2 питань та презентації до лекції з навчальної дисципліни кафедри на основі проведеного дисертаційного дослідження.

Тема 3. Ознайомлення з роботою Науково-дослідного інституту НУФВСУ. Ознайомлення зі структурою та основними напрямками діяльності НДІ НУФВСУ. Знайомство з оснащенням лабораторій та роботою апаратури та приладів. Робота в бібліотеці стосовно інформативних сучасних методів оцінки стану фізіологічних систем організму. Ознайомлення з організацією науково-методичного забезпечення обстежень спортсменів. Особливості вибору методик у зв'язку специфікою видів спорту, віковою групою. Підготовка протоколу послідовності обстеження, яке передбачається, у відповідності зі специфікою виду спорту.

Тема 4. Долучення до роботи оргкомітету наукових заходів. Планування, організація і проведення наукових заходів на кафедрі і в університеті.

Тема 5. Відвідування засідань кафедри. Ознайомлення з протоколами Вченої ради університету, факультету та кафедри.

Тема 6. Відвідування публічних презентацій, захистів докторів філософії. Відвідування публічної презентації дисертацій та їх обговорення, обговорення з науковим керівником дисертаційної роботи. Робота над удосконаленням дисертаційної роботи та підготовка до формування презентаційного матеріалу та промови до захисту дисертації.

Тема 7. Складання підсумкового звіту педагогічної практики.
Самостійне складання звіту та оформлення щоденника проходження практики.

ПРОГРАМА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

для аспірантів очної (денної) та заочної форм навчання
(спеціальність 227 Терапія та реабілітація 22 Охорона здоров'я; спеціальність 091 Біологія та біохімія 09 Біологія)

Національного університету фізичного виховання і спорту України

№ з/п	Зміст завдання	К-ть годин	Примітка Форма звітності
1.	Ознайомитись з організацією освітнього процесу в НУФВСУ (ознайомлення з документами діловодства кафедри: план роботи, протоколи засідань, план роботи куратора групи, розподіл навантаження, робочі програми з дисциплін, норми годин навчальної, методичної, наукової та організаційної роботи науково-педагогічних працівників тощо)	6	Записи у щоденнику Підписи наукового керівника, аспіранта
2.	Ознайомитись із роботою Науково-дослідного інституту НУФВСУ	2	Записи у щоденнику Підписи директора НДІ НУФВСУ, наукового керівника, аспіранта
3.	Відвідати засідання кафедри	2	За погодженням із завідувачем кафедри Записи у щоденнику Підписи наукового керівника, аспіранта

4.	Розробити: - план-проспект 1-2 питань до лекції з навчальної дисципліни кафедри на основі проведеного дисертаційного дослідження; - презентацію до лекції (5-8 слайдів); - план проведення 2 занять (семінарських/ практичних/ лабораторних) за темою лекції	20 5 5	За погодженням із завідувачем кафедри Надається зміст плану-проспекту лекції, презентація, плани занять. Записи у щоденнику Підписи викладача, аспіранта
5.	Долучитися до роботи оргкомітету наукових заходів	10	За погодженням із відділом докторантури, аспірантури, завідувачем кафедри Записи у щоденнику Підписи наукового керівника, аспіранта
6.	Провести самостійно: 3 семінарських (практичних або лабораторних) заняття.	6	За погодженням із завідувачем кафедри, викладачем Записи у щоденнику Підписи наукового керівника, аспіранта
7.	Відвідати публічні презентації, захисти докторів філософії	4	Інформація у щоденнику про відвідування публічних презентацій, захисти докторів філософії Підписи наукового керівника, аспіранта
8.	Стажуватися в Науково-дослідному інституті НУФВСУ або провести семінарські (практичні, лабораторні)	30	За погодженням із директором НДІ НУФВСУ або завідувачем кафедри. Записи у щоденнику Підписи директора НДІ НУФВСУ, наукового керівника, аспіранта

Разом: 90 годин

Очікувані результати навчання з дисципліни: Забезпечення підготовки висококваліфікованих, конкурентоспроможних фахівців, інтегрованих до світового науково-інформаційного простору, здатних до продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем охорони здоров'я та біології, проведення дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань з охорони здоров'я та біології, здійснення науково-педагогічної діяльності:

знання: сфери майбутньої професійної діяльності та перспективи працевлаштування; системи загальних та професійних компетентностей фахівців з охорони здоров'я та біології; науково-дослідницька та викладацька робота у закладах вищої освіти, науково-дослідницька робота у науково-дослідних установах з охорони здоров'я та біології.

уміння: мати концептуальні та методологічні знання з охорони здоров'я та біології, а також практичні навички, достатні для проведення навчальної, наукової та методичної роботи науково-педагогічного працівника закладу вищої освіти, отримувати нові знання та/або здійснювати інновації, вільно презентувати та обговорювати організацію освітнього процесу у закладі вищої освіти державною та іноземною мовами, формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати аналізу джерел літератури, експериментальних досліджень (опитувань, спостережень, експерименту) і математичного та/або комп'ютерного моделювання, глибоко розуміти загальні принципи та методи медичних та біологічних наук, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері медицини та у викладацькій практиці.

володінню: науковим мисленням; сучасними інструментами і технологіями пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, організації освітнього процесу у закладах вищої освіти;

здатністю продемонструвати: компетентність розуміння поглибленого рівня в розв'язанні наукових та освітніх проблем в галузі охорони здоров'я та біології шляхом застосування комплексу сучасних методик та методів досліджень; самостійно розробляти різні види занять, вміти використовувати (та визнавати) результати роботи інших колег.

Перелік програмних результатів навчання, яких досягають під час вивчення навчальної дисципліни відповідно до освітньо-наукових програм «Фізична терапія, ерготерапія» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 227 Терапія та реабілітація 22 Охорона здоров'я; «Фізіологія людини і тварин» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 091 Біологія та біохімія 09 Біологія

Шифр	Програмні результати навчання
------	-------------------------------

ПРН 5	Планувати і виконувати експериментальні та/або теоретичні дослідження з біології та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасного інструментарію, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті всього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.
ПРН 8	Глибоко розуміти загальні принципи та методи біології, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері біології та у викладацькій практиці.

Порядок оцінювання результатів навчання з дисципліни

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни формується з урахуванням результатів поточного контролю та заліку.

Протягом семестру здобувач вищої освіти може отримати максимальну кількість балів – 100 як суму балів за результатами поточного контролю під час виконання практичних завдань науково-педагогічної практики, на які не передбачено аудиторних годин робочою програмою навчальної дисципліни. Використовуються такі форми поточного контролю та розподіл балів, які може отримати аспірант за тему:

Денна форма навчання

Номер і назва теми практичних занять	Засоби оцінювання	Кількість балів за тему, денна форма навчання
1. Засвоєння навичок підготовки навчально-методичної документації та проведення практичних занять зі студентами	Експрес-контроль. Перевірка конспекту практичного заняття. Презентація заняття.	10
2. Самостійне проведення практичного, семінарського заняття або стажування в Науково-дослідному інституті	Перевірка конспекту практичного заняття. Презентація заняття. Записи у щоденнику.	10
3. Ознайомлення з роботою лабораторій НДІ НУФВСУ.	Перевірка програми обстежень. Перевірка записів щоденника.	40
4. Ознайомлення з документами діловодства, протоколами Вченої ради	Перевірка протоколу чи витягу з протоколу засідання кафедри.	10

університету, факультету та кафедри.	Перевірка записів щоденника.	
5. Відвідування захистів докторів філософії.	Інформація у щоденнику про відвідування апробації, захистів кандидатських дисертацій. Перевірка записів щоденника.	10
6. Складання підсумкового звіту науково-педагогічної практики	Презентація. Звіт. Щоденник Захист педагогічної практики аспіранта.	20
		100

Заочна форма навчання

Номер і назва теми практичних занять	Засоби оцінювання	Кількість балів за тему, денна форма навчання
1. Засвоєння навичок підготовки навчально-методичної документації та проведення практичних занять зі студентами	Експрес-контроль. Перевірка конспекту практичного заняття. Презентація заняття.	10
2. Самостійне проведення практичного, семінарського заняття або стажування в Науково-дослідному інституті	Перевірка конспекту практичного заняття. Презентація заняття. Записи у щоденнику.	10
3. Ознайомлення з роботою лабораторій НДІ НУФВСУ.	Перевірка програми обстежень. Перевірка записів щоденника.	40
4. Ознайомлення з документами діловодства, протоколами Вченої ради університету, факультету та кафедри.	Перевірка протоколу чи витягу з протоколу засідання кафедри. Перевірка записів щоденника.	10
5. Відвідування захистів докторів філософії.	Інформація у щоденнику про відвідування апробації, захистів кандидатських	10

	дисертацій. Перевірка записів щоденника.	
6. Складання підсумкового звіту науково-педагогічної практики	Презентація. Звіт. Щоденник Захист педагогічної практики аспіранта.	20
		100

На початку науково-педагогічної практики завідувач відділу докторантури, аспірантури знайомить здобувачів ступеня доктора філософії зі змістом і програмою організації науково-педагогічної практики. Керівництво науково-педагогічною практикою здійснює науковий керівник аспіранта, який оголошує кількість отриманих балів за кожним із видів робіт.

Здобувач вищої освіти, який протягом семестру отримав менше 35 балів, до заліку не допускається, і може в установленому порядку пройти повторне вивчення цієї дисципліни.

Заліки проводяться у порядку, визначеному у Положенні про організацію освітнього процесу в університеті.

У ході викладання дисципліни використовують такі методи: монологічний (виклад теоретичного матеріалу у формі лекції); пояснювально-демонстраційний (виклад матеріалу з прийомами показу); діалогічний (виклад матеріалу у формі бесіди з питаннями і відповідями); евристичний (частково-пошуковий) (під керівництвом викладача аспіранти міркують, вирішують питання, що виникають, аналізують, узагальнюють, роблять висновки і вирішують поставлене завдання); проблемного викладання (викладач ставить проблему і доказово розкриває шляхи її вирішення); дослідницький (аспіранти самостійно здобувають знання в процесі вирішення проблеми, порівнюючи різні варіанти); програмоване (організація аудиторної та самостійної роботи аспірантів здійснюється індивідуально під контролем спеціальних технічних засобів).

Інноваційні способи і методи, що використовуються в освітньому процесі, засновані на застосуванні сучасних досягнень науки та інформаційних технологій, спрямовані на підвищення якості підготовки шляхом розвитку в аспірантів “soft-skills” (творчих здібностей, креативності, комунікації, роботи в групі і самостійно) (методи проблемного та проєктивного навчання, дослідницькі методи, тренінгові форми, модульно-кредитні та модульно-рейтингові системи навчання і контролю знань тощо); націлені на активізацію творчого потенціалу та самостійності аспірантів і можуть реалізовуватися на базі інноваційних структур (наукових лабораторій, центрів, підприємств і організацій тощо).

Методи контролю: поточний та семестровий контроль.

Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна (за потребою).

Використання навчальних аудиторій кафедр університету та лабораторій Науково-дослідного інституту.

Рекомендовані джерела інформації:

Основна література:

1. Головенкін, В. П. Педагогіка вищої школи: підручник / В. П. Головенкін ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. 2-ге вид., переробл. і доповн. Електронні текстові дані (1 файл: 3,6 Мбайт). Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 290 с. Назва з екрана. URL: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/29032>
2. Навчальний посібник з дисципліни «Педагогіка вищої школи» / Уклад. А.В. Лисенко. Полтава: ПолтНТУ, 2018. 102с.
3. Нагаєв В. М. Педагогіка вищої школи: Навчальний посібник. Х.: «Стильна типографія», 2019. 267 с.
4. Організація та проведення занять із застосуванням інноваційних методів. Навч. посібник / Укладачі: Волянський П.Б., Євсюков О. П., Михайлов В. М., Терент'єва А. В., Шихненко К. І. К.: ІДУЦЗ, 2019. 131 с. URL: http://lib.idundcz.dsns.gov.ua/weblib/books/Terentyeva%20A_V_/praktornovtex.pdf
5. Педагогіка вищої школи : Підручник для здобувачів другого рівня вищої освіти педагогічних університетів / С. Г. Немченко, В. В. Крижко, І. Ф. Шумілова, О. М. Старокожко, О. Б. Голік. Бердянськ: БДПУ, 2020. 517 с.
6. Педагогіка, психологія та методика викладання у вищій школі: курс лекцій / М. Д. Прищак, О. Б. Залюбівська. Вінниця : ВНТУ, 2019. 150 с. URL: <https://iq.vntu.edu.ua/repository/getfile.php/831.pdf>
7. Педагогіка та психологія вищої школи : навчальний посібник / Л. Г. Кайдалова, І. С. Сабатовська-Фролкіна, Н. В. Альохіна, Н. В. Шварп. – Х. : НФаУ, 2019. – 248 с.
8. Петровська Т. В. Педагогіка: дидактичні матеріали: навчальний посібник / Т. В. Петровська. – К.: Нац. ун-т фізичного виховання і спорту України, вид-тво <Олімп. Літ-ра>, 2016. – 180 с.
9. Петровська ТВ, Толкунова ІВ, Жукова ГВ, Курдибаха ОМ, Булгакова ТМ. Основи вікової та гендерної психології: навч. посіб. Петровська ТВ, редактор. Київ: Видавець Позднішев; 2021. 192 с.
10. Сенік А. М. Програма та методичні вказівки до проходження (педагогічної практики) аспірантами денної форми навчання спеціальності 053 «Психологія» (доктор філософії) / Укладач Сенік А. М. – Тернопіль, 2019. – 24 с.
11. Стражнікова І. Педагогіка вищої школи: навчально-методичний посібник. – Івано-Франківськ: НАІР, 2018. – 120 с.
12. Шапран О. І., Новак О. М. Педагогіка вищої школи : навч.-метод. посіб. Переяслав-Хмельницький (Київ.обл.) : Домбровська Я.М., 2018. – 280 с.

Додаткова література:

13. Організація освітнього процесу у НУФВСУ
<https://uni-sport.edu.ua/content/organizaciya-osvitnogo-procesu>
14. Науково-дослідний інститут НУФВСУ <https://ndi-sport.com.ua/>
15. Закон України «Про вищу освіту»
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>